УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Службі Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 9. JERSEY CITY and NEW YORK, СЕРЕДА, 15-го СІЧНЯ 1969 ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, WEDNESDAY, JANUARY 15, 1969 No. 9. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 14 січня, 1969

В АМЕРИЦІ

В НЮ ЙОРКУ Й У ВСІХ ПОРТАХ АТЛЯНТІЙСЬКОГО ПОБЕРЕЖЖЯ ЗСА сподіваються скорого вже закінчення 25-денного страйку портових вантажників, внаслідок якого в Ню Йорку та в інших американських портах стоїть понад 300 невивантажених кораблів. Між нюйоркською корабельною Асоціяцією й Міжнародною Спілкою Портових Вантажників досягнено порозуміння в основних пунктах нового договору праці, який увійде в дію після того, як його з кінцем цього тижня ратифікують всі відділи Спілки Портових Вантажників. Страйк портових вантажників припинив майже всю американську торгівлю з закордоном.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК „НЮСВІК" подав повідомлення, що втеча 86 кубинців, які перейшли до американської морської бази Гвантанамо на Кубі, відбулася з допомогою вояків з американської охорони цієї бази і що таким чином були порушені постанови зобов'язуючого договору з 1903 року щодо вживання американцями цієї мілітарної бази на кубинській території. Запитувані в справі цих ревеляцій представники департаменту оборони у Вашингтоні не подали щодо цього ніяких вияснень ані коментарів.

В ЧЕТВЕРТОМУ ДНІ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ Сірхана Бішари Сірхана, обвинуваченого у вбивстві сен. Роберта Кеннеді, його оборонці заявили, що вони не заперечуватимуть факту, що він вбив сенатора Кеннеді. Оборону Сірхана вестимуть адвокати по тій лінії, що вони будуть старатися довести „невідповідальність" або „обмежену здібність" Сірхана. В цьому ж дні процесу визначено 25 майбутніх суддів до лави присяжних, в тому числі двоє негрів між 12 жінками.

МАЙБУТНІЙ СЕКРЕТАР ОБОРОНИ В УРЯДІ НІКСОНА МЕЛВІН Р. ЛЕРД формує тепер особовий склад свого департаменту. На трьох із семи керівних становищ в цьому департаменті Лерд вирішив залишити дотеперішніх керівників, а саме: д-ра Джана С. Фостера, Юн., який займає пост директора відділу дослідів й інженерних праць ще з жовтня 1965 року, Роберта Ц. Мута, асистента секретаря оборони, який працює з серпня 1968 року та Деніела З. Генкіна, другого керівника в уряді для публічних справ Пентагону, який перебуває на своєму становищі з березня 1967 року.

В ОДНІЙ ІЗ МІСЦЕВОСТЕЙ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ відкрито великий склад краденої зброї й амуніції, в тому числі сотки пістолів, рушниць, кулеметів, ручних гранат тощо. Усю цю зброю й амуніцію, крадену з магазинів Крайової Гвардії та з військових баз в різних стейтах ЗСА, звожено нелегальними шляхами до Ню Джерзі і тут її магазиновано та звідси перевожено до Ню Йорку й інших міст, де її продавано на чорному ринку, головним чином неграм.

У СВІТІ

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР ДО СССР ЛЮВЕЛИН Е. ТОМПСОН відлетів у вівторок 14 січня із Москви до ЗСА, відбувши сім років дипломатичної служби в Совєтському Союзі. 64-річний дипломат переходить у відставку, але ж залишиться далі до диспозиції нового уряду ЗСА, як один із консультантів. Перед своїм від'їздом з Москви Томсон склав візиту заступникові совєтського прем'єра Дмитрові Полянському і був гостем на обіді, що його влаштував міністер закордонних справ СССР Андрей Громико. Хто буде майбутнім амбасадором ЗСА у Москві, досі ще не відомо.

АКРЕДИТОВАНІ В ПЕЙПІНГУ ДИПЛОМАТИ різних держав переконані, що Комуністичний Китай призначить протягом 1969 року багато амбасадорів, які б репрезентували цю комуністичну державу в різних країнах світу. Більшість комунокитайських амбасадорів були відкликані із своїх становищ два роки тому під тиском молодечої Червоної Гвардії, яка, започаткувавши т. зв. культурну революцію, атакувала провідних діячів режиму, в тому й амбасадорів, і вимагала їх усунення. Єдиним комунокитайським амбасадором закордоном був представник Пейпінгу в столиці Об'єднаної Арабської Республіки Каїро.

В ПАРИЖІ відбулося зібрання 332 французьких католицьких священиків, які вимагають проведення основних реформ в їхньому статусі. Відбувалося це зібрання при закритих дверях в парафіяльній залі на Монпарнасі. Французький католицький єпископат виступив з гострими запереченнями проти цього зібрання, але ж виразної заборони відбувати його не проголосив. Зібрані мали вимагати між іншим скасування дискримінацій, стосованих супроти одружених священиків. Присутні на зібранні виступали також в імені 211 інших священиків, що не могли брати участи в ньому.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА НАПАД НА ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ЛІТАК В АТЕНАХ і потому на проведену ізраїльськими літаками відплатну акцію на летовище в Бейруті, туристичний рух до Ізраїлю не зменшився, а навпаки подекуди збільшився. Тільки небагато туристів відмовили зарезервовані кімнати в готелях.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД відкликав свого амбасадора з Парижа для проведення розмов в справі заборони Францією експорту зброї до Ізраїлю. Встановляючи минулого тижня таку заборону, президент де Голль мотивував її тим, що Ізраїль використовує імпортовану з Франції зброю й амуніцію для агресії проти своїх сусідів.

ДО УВАГИ ВСІМ НЕ-ГРОМАДЯНАМ АМЕРИКИ

Всі чужинці, які перебувають на території ЗСА, повинні під загрозою кари цього місяця заповнити урядовий формуляр про своє місце проживання та працю. Такий формуляр можна одержати на кожній пошті. Після виповнення його треба занести на першу-ліпшу пошту і здати поштовому урядовцеві — в жадному випадку не вкидати в поштову скриньку і не пересилати поштою. Формуляр зветься по-англійському "1969 Alien Address Report". Кожного року в січні місяці всі не-громадяни Америки, які перебувають на американській землі, повинні виповнювати такий документ.

Президент Джансон пропонуватиме продовження додаткового податку

Вашингтон. — У понеділок, 13-го січня, тут із зближених до Білого Дому джерел поінформували, що президент Джансон запропонує продовження додаткового податку на повних десять відсотків ще також поза 30-го червня, коли цей податок мав би скінчитися, і мабуть аж до кінця року. Свою пропозицію в цій справі президент Джансон мав включити в своє послання про Стан Унії, які він мав виголосити 14-го січня вечером. Натяки на можливість такої пропозиції робив президент Джансон уже раніше, але він також дав до зрозуміння, що він виступить з такою пропозицією, якщо одержить для неї підтримку з боку новообраного президента Ричарда Ніксона, який досі своєї думки в цій справі ще не висловив, але заповів, що він матиме відповідну заяву після того, як президент Л. Б. Джансон виголосить своє послання про Стан Унії. Вістку про пропозицію президента Джансона на продовження додаткового податку в повній 10-відсотковій а не зменшеній висоті прийнято з одобренням в колах законодавців в Конгресі.

Президент Линдон Б. Джансон під час промови до учасників Нюйоркського Голляндського Товариства у Вашингтоні. Зліва внизу біля ніг Президента його внук Патрик Линдон Наджент.

Президент Джансон вважає, що за його урядування зайшли зміни на ліпше

Ню Йорк. — Президент Линдон Б. Джансон, промовляючи тут під час обіду в його честь, що відбувся в готелі Плаза, заявив, що йому справді залежить не на тому, як оцінять його і його адміністрацію історики, але на тому, чи в тому часі були поліпшення в життєвих умовинах народу. Він переконаний, що такі поліпшення зайшли і про це говорять факти: громадяни -мурини, які довгий час були засуджені на мовчанку, сьогодні підносять свій голос у виборах в кожній частині країни; старші віком громадяни під час недуги втішаються достойністю незалежности; Молоді умови збагатились і молоді обрії поширились в нових школах; Мільйони американських родин, що були бідні, почали відчувати достойність ліпших прибутків. Назвавши ще ряд інших поліпшень і здобутків, президент Джансон заявив, що він відходить, „залишаючи плуг у борозні і ріллю наполовину зорану і засіяну".

Ніксон думає перевищити своїх попередників в намаганнях допомогти муринам

Ню Йорк. — У понеділок, 13 січня, новообраний президент Ричард Ніксон прийняв на спеціяльному послуханні шістьох муринських провідників і згідно з їх твердженням мав їх запевнити, що він перевищить своїх попередників у намаганням поліпшити господарські і соціяльні умовини життя для муринів. „Він сказав нам, що він зробить більше для покривджених і для муринів, ніж будь-який Президент вчинив досі" — заявив Гобсон Рейналдс, президент одної з муринських організацій, який був на зустрічі з новообраним Президентом. Рейнолдс також заявив, що Ніксон повідомив їх, що він в найближчому часі призначить муринських діячів на високі державні становища.

Переслухання залоги „Пуебло" відложено до понеділка

Коронадо, Каліф. — Командування американської фльоти повідомило, що публічне переслухання залоги розвідчого американського корабля „Пуебло", що був захоплений північно - корейськими комуністами і залога перебула майже рік в комуністичній неволі, відложено до найближчого понеділка. Переслухання мало початися вже цього четверга, але його відложено на прохання адвоката головної особи в цьому переслуханні, капітана „Пуебла". Досі відомо, що переслухання матиме за завдання виявити всі факти трьох головних фаз, зв'язаних із захопленням „Пуебла": його місії, його захоплення комуністами та перебування його залоги в комуністичній неволі.

Ніксонова Комісія пропонує змінити систему добродійної допомоги

Ню Йорк. — Окрема 22-членна Комісія, найменована президентом-електом Ричардом Ніксоном, предложила звіт зі своєї праці Робертові Г. Фінчові, новонайменованому секретареві здоров'я, добродійности й освіти та Деніелеві Петрикові Мойнігенові, дорадникові Президента в міських справах. Головним пунктом в цьому звіті є рекомендація, щоб Федеральний Уряд виплачував більше фондів на добродійні цілі, та щоб встановити мінімум допомоги у всіх стейтах, в яких із допомоги користають 8.5 мільйона осіб. Здійснення цієї позиції коштувало б Уряд від $1.4 більйона до $1.9 більйона в порівнянні з теперішньою допомогою. Крім цього ця Ніксонова Комісія, яку очолює Ричард П. Нетен із Брукінгс Інституту у Вашингтоні, пропонує ще такі зміни: 1. Ступнево зліквідувати Уряд Економічної Можливости, який здійснює програму боротьби проти вбогости, та розділити його функції між інші агенції. 2. Зорганізувати одну агенцію з великим авторитетом при Уряді Президента, яка координувала б працю понад 400 різних програм в цій ділянці.

Покидаючи Париж, Гарриман вимагає терпеливости в переговорах з Північним В'єтнамом

Париж. — В. Аверелл Гарриман, керівник американської делегації для переговорів у справі В'єтнаму, заявив, що цілі З'єднаних Стейтів Америки у В'єтнамі є обмежені і що американцям краще не думати про якусь перемогу у в'єтнамській війні. Водночас із цим Гарриман, подавши перегляд теперішньої ситуації з паризькими переговорами ствердив, що вони й далі залишаються безуспішними і побажав своєму наступникові на становищі керівника американської делегації Генрі Кеботові Ладжові терпеливости й витривалости в намаганнях знайти розв'язку в'єтнамської проблеми. Гарриман, який у зв'язку із зміною уряду у Вашингтоні, відходить із свого становища, почав перед своїм від'їздом до ЗСА низку відвідин і прощальних зустрічей і зокрема взяв участь у прийнятті, що його влаштувала для нього в понеділок 13 січня ц.р. Англо-Американська Пресова Асоціяція. Склавши під час промови на цьому прийнятті вище приведену заяву, Гарриман висловив все ж таки надію, що з допомогою терпеливости й часу можна буде добитися якогось порозуміння з представниками Північного В'єтнаму. Інші члени американської делегації і зокрема представники Південного В'єтнаму не поділяють оптимізму Гарримана і стверджують, що ставлення Північного В'єтнаму до будь-яких конструктивних пропозицій і проєктів залишається й далі впертим й непримиренним і що в такій ситуації немає ніяких виглядів на досягнення порозуміння в справі миру у В'єтнамі.

Головнокомандувач американської армії у В'єтнамі дякує за святковий привіт для вояків-українців

Бронкс, Н. Й. — На руки п-ні Олени Гентиш для 82-го Відділу СУА надійшов із Південного В'єтнаму лист-подяка головнокомандувача американськими Збройними Силами у В'єтнамі генерала Ґрейтона В. Абрамса за надісланий Різдвяно-Новорічний привіт, записаний на магнетофонній стрічці, призначений для американських вояків українського роду. Відділ СУА подбав вчасно про такий привіт, записавши на стрічці привітання та українську різдвяну музику й пісні. Головнокомандувач американської армії в листі, датованому 25 грудня м. р., повідомив, що привіт було передано через військове радіо й телевізійні армійські станції по всій країні в період Свят. Ген. Г. Абрамс підкреслив, що така увага до своїх вояків з боку громадян вдома підносить дух та допомагає утримувати високу мораль наших шляхетних і героїчних військ у В'єтнамі. В кінці листа висловлено думки про цінність миру на землі та передано найкращі святкові побажання Союзові Українок Америки.

В ЛОНДОНІ ПРИЙШЛО ДО НАСИЛЬСТВА ПІД ЧАС РАСОВИХ ДЕМОНСТРАЦІЙ

Лондон. — В неділю, 12-го січня, в столиці Англії відбувалася демонстрація проти дискримінації не-білих імігрантів, в якій взяло участь п'ять тисяч осіб, переважно молодих. Під час демонстративного походу в центрі Лондону на Трафальгарському сквері прийшло до сутички між демонстрантами і поліцією. 15 осіб було легко поранених і три десятки заарештованих. Демонстрацію влаштувала організація, що називається Аліянс Чорних Людей та яка гуртує войовничих африканців і азійців.

Москва саботує скликання Вселенського Православного Собору

Ще в 1967 році Вселенська Православна Патріярхія, на чолі із Вселенським Патріярхом Атенагорасом І, повідомляла про намір скликати Всеправославний Передсобор, що був би підготовною фазою до скликання Вселенського Православного Собору. Без огляду на поважний вік, Патріярх Атенагорас І виявив велику активність у цій справі, мав багато зустрічей з православними патріярхами Сходу, відвідав навіть деяких патріярхів за залізною заслоною: в Румунії, Болгарії та в Юґославії, плянував також подорож до Москви, але саме там розпочались перші невдачі в здійсненні задуму. Московський патріярх Алексій відповів, мовляв, така зустріч не є вчасною. Журнал „Українське Православне Слово", орган Української Православної Церкви в ЗСА з січня 1969 р., називає заходи Московської Патріярхії „явним саботажем збоку Московської Патріярхії, яка стреміла перебрати ініціятиву в свої руки, виконуючи і тут політичне завдання уряду СССР". Вселенський Православний Передсобор врешті - решт мав відбутись у Відні в 1968 р., однак, під натиском Москви, у червні 1968 р. відбулась не у Відні, а в Женеві „Всеправославна нарада", про яку багато православних провідників довідались тільки із світової преси. Скликаючи цю нараду й виставляючи на ній багато точок для обговорення та виконання ще перед Вселенським Собором, Москва зробила черговий крок на те, щоб відкласти скликання Собору на неозначений час. З різних політичних причин ЦК КПСС та Московська Патріярхія не бажають, щоб Вселенський Православний Собор відбувся в недалекому майбутньому. На контрольованій Москвою „Всеправославній нараді" в Женеві було винесено рішення, здійснення яких вимагає багатьох років часу, а вони виставлені, як передумова до скликань подібних нарад, а вже потім колись і Вселенського Православного Собору.

БОЛГАРСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ПЕРЕЙШЛА НА КАЛЕНДАР ЗА НОВИМ СТИЛЕМ

„Болгарська Православна Церква з днем 20 грудня 1968 року перейшла на Григоріянський календар, так званого „нового стилю". Вістку в такій короткій формі подав журнал „Українське Православне Слово" ч. 1, 1969 р. з Бавнд Бруку, Н. Дж. — пресовий орган Української Православної Церкви у ЗСА. До того часу Православна Церква в Болгарії, утискувана комуністами, притримувалась календаря за старим стилем.

УККА закликає Громади якнайкраще відзначити 50-ті роковини Соборности Української Держави

Ню Йорк. — Екзекутива Українського Конґресового Комітету Америки звернулася з обіжником-закликом до всіх українських громад, аби цього року якнайбільш достойно були відзначені державні Акти: 22 січня 1918 р. — проголошення Державности, і Золотий Ювілей проголошення Соборности Державної України — Акт з 22 січня 1919 року. В заклику сказано, що в Американському Конґресі цього року відмовлять молитви в наміренню Українського Народу, в середу дня 29 січня, українські духовники; в Сенаті — о. Канц. Ярослав Данильчук, а в Палаті Репрезентантів о. Протоієрей Степан Біляк. Численні американські законодавці — сенатори і конґресмени — відзначать Роковини Актів 22 Січня промовами, що їх виголосять в обох Палатах і в яких пригадають Американському Народові славну подію з-перед 50-ти літ. Вони віддадуть поклін Українському Народові за його боротьбу за волю і за те, що хоч завойований переважаючими большевицькими силами і підкорений насильством, сам ніколи не годився з таким насильно накиненим станом; але активно боровся і бореться за привернення своєї незалежности і національної суверенности. Екзекутива УККА закликає Відділи УККА та всі наші товариства й організації, щоб по всіх містах подбали, аби губернатори стейтів і мейори міст урочисто проголосили з нагоди 22 Січня „Українські Дні", щоб у цей день були вивішені на капітолях стейтів і ратушах міст укр. прапори, і щоб у святочних імпрезах брали участь з промовами визначні громадсько-політичні діячі. Коли маєте контакт з провідними діячами інших національних груп, запросіть їх до участи у наших святочних імпрезах. Подбайте, щоби в місцевій англомовній пресі з нагоди 22 Січня появились відповідні статті чи нотатки". Під час вивішування українських національних прапорів побіч зоряного американського повинно бути якнайбільше представників українців, у тому зокрема нашої молоді.

Приготовляють величні святкування Січневих Роковин в Ню Гейвені

Ню Гейвен. (МЯ). — Український Конґресовий Комітет Відділ Ню Гейвен, Конн., підготовив величні святкування 51-ої річниці проголошення Української Незалежної Держави і 50-тої річниці проголошення Соборности Українських Земель. Як і минулими роками, так і цього року посадник міста Ню Гейвену видасть проклямацію в пошану Незалежности України і проголосить день 22 січня Українським Днем в Ню Гейвені. Проклямація буде підписана в п'ятницю 17 січня, в присутності членів Управи УККА Відділ Ню Гейвен. В дні 22 січня, як теж в часі зложення вінка 26 січня, буде вивішений на будинку управи міста український прапор. В суботу 25 січня відбудеться святочна академія, яку відкриє голова місцевого Відділу УККА д-р Михайло Снігурович. Головним промовцем буде проф. д-р Микола Чировський (Нюарк, Н. Дж.). В концертовій частині візьмуть участь: Валентина Жила Наливайко, кольоратурне сопрано, Анна Бродич і Український Національний Хор під управою Мирослава Палидовича. В неділю 26 січня будуть відправлені торжественні Богослуження в наміренні Українського Народу в обох українських церквах.

Тої самої днини о год. 12.30 пп., перед будинком управи міста буде зложений вінок — під обеліском, де горить вічний вогонь — в пошану героям, борцям за волю. В цьому акті, який буде започаткований і закінчений молитвою, що її проведуть українські священики, візьмуть зорганізовану участь українські комбатанти та відділи Пласту і СУМА. Церемонію зложення вінка фільмуватиме репортер місцевої телевізійної стації.

Ювілейні врочистості з нагоди 75-річчя „Свободи" й УНС відбудуться в Торонті 2-го лютого

Торонто. — В неділю, 2-го лютого, тут в залі церкви Пресвятої Євхаристії при 515 Бродв'ю в східній частині Торонта відбудеться ювілейна врочистість з нагоди 75-річчя „Свободи" й Українського Народного Союзу. Імпрезу, яку влаштовує Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Торонті, попередить благодарственна Свята Літургія, яку відправить в наміренні українського народу Преосвященніший Кир Ізидор єпископ Торонта, в співслуженні духовенства. О год. 2-гій буде ювілейний обід з відповідною до нагоди промовою та з мистецькою програмою, в якій виступлять два хори, танцювальний ансамбль і солісти. Точна програма буде своєчасно проголошена.

На літо запланована світова зустріч українських студентів у Мюнхені

Парма, Ог. — Управа ЦЕСУС-у під керівництвом Богдана Футея повідомляє, що влітку ц. р. у Мюнхені, в Зах. Німеччині, у приміщенні Українського Вільного Університету відбудеться Світова Конференція - Зустріч українського студентства. У неділю 29 червня відлетять літаки з Ню Йорку і з Торонта до Мюнхену, кошти всієї подорожі становлять 230 дол. Повернення через місяць, 26 липня, або ж по 8 тижнях — 23 серпня, в залежності від кількости зголошень та бажання учасників. Плян зустрічі: 1-го липня — Пленум ЦЕСУС-у організаційні справи студентства; 2-3 липня — доповіді, дискусії та семінарі, пов'язані з актуальними питаннями українського студентства та громадсько - суспільного життя; 4-го липня — Студентський Політичний Форум, з участю представників українських політичних угруповань; 7-25 липня — виклади українознавства на Українському Вільному Університеті в Мюнхені; Розваги — під час зустрічі відбудуться мистецькі виставки і товариські гутірки. Заплановано також: подорож до Риму та авдієнція з Його Блаженством Йосифом Кардиналом Сліпим, відвідини Руського Керестуру в Югославії, відвідини українських громад та установ у Европі. Зголошуватись на адресу: А. В. Чорнодольський, 109 Cumberland — N. University of Maryland, College Park, Maryland 20740, U.S.A.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Лицем до молоді

Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу, проголосивши **1969** рік ювілейним з нагоди 75-річчя цієї установи, видвигнув ювілейне гасло: „У пошані до піонерів — лицем до молоді!" і рекомендував усім відділам та членам УНСоюзу під цим гаслом працювати й святкувати.

Очевидно, що це гасло в своїй суті не нове. Відколи існує людський рід, кожна ґенерація оглядається на своїх попередників і дивиться вперед, думаючи про своїх наступників. Отже, проблема в основі залишається та сама, але змінюються її форми, потреби та можливості.

Коли мова про нашу молодшу ґенерацію, не тільки теперішню, але й ту „вчорашню" та „завтрішню", то на чоло всіх проблем завжди висувалася турбота, щоб її зберегти при українстві з усіми атрибутами цього поняття: Церква, мова і культура, традиції й активна участь у житті української громади. Все, здається, просте і ясне. Головне — знайти відповідні шляхи і засоби. І кожночасна наша „старша ґенерація" докладає у цьому напрямі відповідних зусиль.

Проте, майже завжди ці заходи і зусилля робиться без відповідної участи самої молоді. В цілому нашому процесі дбання про молодь у нас в суспільному житті повторюється те саме, що діється в кожній родині: батьки „знають найліпше" не тільки те, чого молодь потребує, але й те, чого вона хоче і що для неї добре. Саме з цього виникає найбільше конфліктів між батьками та дітьми в родинах, і не інакше мається справа в суспільстві.

Провід Українського Народного Союзу, видвигаючи з нагоди 75-річчя цієї установи гасло: „У пошані до піонерів — лицем до молоді!", бажає цю ситуацію поліпшити. Ми завжди повинні пам'ятати, що абсолютна більшість нашої молоді здобула або здобуває високу освіту, багато з-поміж неї вибилося на відповідні становища в різних ділянках загальноамериканського життя, багато наших молодих людей мають високі відзначення за відвагу в боях з комуністами у Кореї та В'єтнамі, а ініціятива і акція нашої молоді в справі Катедри Українознавства в Гарвардському університеті переконливо доказує, що наша громада і наша справа багато скористала б, якби ми не тільки вказували молоді, що для неї добре і що вона повинна робити, але також уважно знайомилися з її думками та баженнями і широко відкрили двері наших установ та організацій для її не тільки рядової, але й провідної діяльности.

Москва у ролі миротворця

Метушливість совєтської дипломатії у справі замирення на Близькому Сході тим більш підозріла, що це ж саме Москва ввесь час підбадьорювала й підштовхувала Єгипет і Сирію проти Ізраїлю, а після війни в 1967 р. відбудувала їхню збройну силу під гаслом реваншу. Можливо, що в Кремлі прийшли до висновку, що ситуація настільки напружена, що погрожує третьою світовою війною, до якої СССР ще не готов. Можливо, що Москва воліє „договоритися" до якоїсь спільної дії на Близькому Сході ще з президентом Джансоном, припускаючи, що з Ричардом Ніксоном договорюватися буде трудніше. Можливо також, що Москва діє за тихою згодою єгипетського президента Нассера, якому щораз трудніше, пливучи у фарватері екстремістів, без прибутків із Суезького каналу, у затяжній ворожнечі супроти ЗСА, латати дефіцити допомогами від багатих, але неприхильних Савді Арабії й Кувайту, в щораз більшій залежності від СССР.

Фактом є, що совєтські амбасадори у Вашингтоні, Лондоні, Парижі й Об'єднаних Націях наполягають на тому, щоб „чотири великі", ЗСА, СССР, Британія і Франція, взялися до справи замирення на Близькому Сході — за згодою або й без повної згоди безпосередньо заінтересованих Ізраїлю і арабів. Не входячи в деталі совєтських пропозицій, одно найголовніше: Москва хоче, ставши посередником, запевнити собі „приявність" на Близькому Сході, а головною її ціллю є вислати туди, хай у межах міжнародного війська, також власний військовий контингент — в найбільш невральґічний стратегічний пункт західньої Азії. Коли б це Москві вдалося — вона зробила б величезний поступ на шляху до здійснення мрій царів Романових.

Москва, спритно використовуючи протиамериканський настрій де Ґолля та його хворобливу амбіцію доказувати „незалежність" політики Франції, з'єднала його для свого пляну. Але ця гра надто ясна, надто прозора. І не тільки у Вашинґтоні й Лондоні, але також в Анкарі, Тегерані й багатьох арабських столицях не бажають, щоб на Синайському півострові появилися совєтські вояки. Нема ніякого глузду не тільки завертати назад до тієї ситуації, з якої виникла війна у червні 1967 року, але й погіршувати її, вводячи на Близький Схід такий „миролюбний елемент", як московські большевики.

Богдан Галайчук

БРАЗИЛІЯ ЗНОВУ В ГОДИНІ „О"

Буенос Айрес. — Після перемоги в Бразилії революції 1964 року один з її керманичів, Лясерда, сказав: „Росія програла революційну війну". Бразилія врятувалася тоді від комуністичного режиму, до якого йшла повною парою під президентурою поплентача Ґулярта.

За Ґулярта, подекуди ще за Квадроса комуністична інфільтрація глибоко підточила бразилійський політичний організм. Корупція дійшла до повного розквіту вже за Кубічека. Біда в тому, що відсоток інфільтрованих та скорумпованих політиків був надто високий, і той зґанґренізований сектор не мав чітко окреслених меж. Тому кількість проскрибованих була настільки висока, що ставила під сумнів демократичність режиму. Бразилія це не Америка, де комуністи творять невеликий, чітко окреслений табір, якому можна було відібрати політичні права законами з 1950 й 1954 років.

Ізоляція інфільтрованого сектору була тим трудніша, що у бразилійців коротка політична пам'ять. Революція 1964 року мала справжній народний характер, але минулого року вона вже пішла у забуття, і пересічний бразилієць - демократ бачив загрозу лише з правого боку. Та політична амнезія зайшла так далеко, що Лясерда, який 1964 р. був інспіратором протикомуністичної революції, уклав згодом протиурядовий альянс з Кубічеком і — зі самим таки Ґуляртом. В такій атмосфері проскрипція інфільтрованих втратила підтримку громадської думки і проскрибовані дістали терновий вінок жертв розбещеної, протидемократичної солдатески.

З погляду політичної соціології структура Бразилії далеко не легка. Лише південна Бразилія, терен інтенсивної европейської та японської еміґрації, дозріла до демократичного життя. Загал населення решти країни, негри, мулати й метиси, у великому відсотку неграмотний, і тому голосує за вказівками місцевих політичних ватажків, здебільша лятифундистів. Перед виборами такий ватажок просто пропонував кількість голосів, якими розпоряджав, тій партії, що обіцяла йому найвищий пост.

Щоб покінчити з цим жалюгідним станом, як також з залежністю від коаліцій президента, треба було покінчити з партійним роздрібленням. Як відомо, ту ціль можна осягнути відповідною виборчою ординацією, яка розділює мандати між великими партіями і не дає ніяких виглядів малим. Та військовики, що перебрали владу 1964 року, вважали можливим ввести двопартійну систему шляхом... наказу.

Маршал Кастельо Бранко допустив одну партію проурядову, другу опозиційну. Критерій політичної поляризації, як бачимо, досить своєрідний, хемічно випраний з будь-яких ідеологічних чи хоча б програмових заложень, на практиці виявився фатальним. Була абсурдом опозиційна партія, що об'єднувала у своїх рядах найбільш різношерсту публіку, від соціялістів до консерватистів. А над проурядовою партією тяжіло тавро конформістів - кар'єристів. Щоб зреґабілітуватися і привернути особисту гідність, 60 проурядових послів 13 грудня прилучили свої голоси до опозиції.

Ще 4 вересня опозиційний посол Морейра Альвес образив армію, назвавши її „ґвардією т о р турувачів". Під натиском армійських старшин уряд зажадав від Палати Послів відібрати Альвесові посольську незайманість, щоб поставити його під суд. Палата Послів більшістю голосів відкинула те домагання, і тоді президентові не залишалося нічого іншого, як перейти до диктатури.

Сталося те, чого здавна боялися в Бразилії. „Наша двопартійна система абсурдна, — признавали мені рік тому в проурядових колах, — також не може існувати демократія з масовими проскрипціями. Але це лише переходовий період після хірургічної операції 1964 року. Треба витримати з доброю волею і вирозумінням нашу теперішню, більш як сумнівну, демократію, щоб вернутися згодом до справжньої демократії. Дай Боже щасливо пройти той гаджкий період, щоб не перервали його люди злої волі з лівиці чи гарячі голови з правиці".

Хтось, кому на тому залежало, зумів перервати реконвалесценцію бразилійської демократії. Можна в ньому добачити холодний мозок вправного шахіста, який передбачає цілу серію тягів не лише своїх, але й противника.

Проскрибовані за інфільтрацію та корупцію політики знаходять цінних союзників у розполітикованому студентстві та в духівництві, що в останніх часах не уступає студентству, к о л и йдеться про розполітикування. Енерґійна репресія студентів, що йшли на барикади, і арештування деяких священиків, що загналися задалеко у протиурядовій кампанії, мобілізують проти уряду громадську думку. Після такої артилерійської підготови посол Марсіо Морейра Альвес ображає і обвинувачує армію в репресії студентів університету в Багія.

Можна було передбачити, що радикальне крило армії зажадає його видачі, і посли стануть перед прикрою дилемою: або прийняти ролю армійських пахолків, або кинути рукавицю армії. В останньому випадку старшини - екстремісти вимагатимуть розв'язання Конґресу. Коли президент не погодиться, режим буде загрожений внутрішньою експльозією; коли погодиться, він втратить престиж і вигляди на ступневий поворот до справжньої демократії. Режим втратить демократичний фіговий листок і стане як одіозна солдатеска, що

(Закінчення на стор. 3-ій.)

В. Чапленко

ПОВІСТЬ, ЯКОЇ НЕ МОЖНА ВИДАТИ В „СУВЕРЕННІЙ УССР"

(2)

„Московський пан", „добродій з рудою бородою", приставлений до того українського гетьмана, що був у ласці московського царя, поводиться так само брутально. Гетьман болюче відчуває його постійний нагляд. „Навіщо Бог зробив його народним гетьманом у таку лиху годину? Як не потрапити в кіґті московського хижака? А чи варто зносити всі образи? Алеж він зносить їх, хоч і з огидою"...

„І даремно думав гетьман, що московський пан не спостерігав його стану. Пан читав з гетьманського обличчя, як з розгорнутої книжки... пан усе розумів... і грався з великим, як лис із слоном". Коли до цього гетьмана і „московського пана" наблизився законспірований під кобзаря післанець із Січі, а гетьман попросив його заспівати українських пісень, „московський пан" перебив цей спів і зажадав, щоб той заспівав про московських розбійників (це натяк на поширений у російському фолкльорі розбійницький жанр). А як кобзар не зміг заспівати цих пісень, „пан" почав чіплятись до нього, щоб продав кобзу, а потім — його, кобзареву, єдину зброю — ніж.

Але від цього ножа „пан" і загинув: коли вони розмовляли, надійшла громовиця, і блискавка вдарила в той ніж, убивши й самого нахабного „московського пана". Всі присутні зрозуміли це як кару за його поведінку. „Це суд божий, суд праведний так карає тих, хто зневажає наш рідний край, хто дивиться з погордою на нашу Україну"...

У розділі „Щасливий рік" автор показує визвольні надії українців. „Настав щасливий час — більше року Україна могла сподіватись, що вона стане назавжди вільною.

Це сталося внаслідок того, що обидва гетьмани — чигиринський і гадяцький поєдналися, що „повстали всі люди, ввесь край". „Гетьман чигиринський не обманив народних сподівань"... „Гетьман гадяцький переміг свої вагання й нерішучість і став справжнім проводирем свого народу". Післанець із Січі „боровся, як справжній лев, визволяючи свою батьківщину". Брали участь у цій боротьбі й козацькі жінки, зокрема Методіївна, жінка гетьманового брата (гадяцького гетьмана), біля якої в боях був і „маленький паж", схожий на янгола, „юний і безстрашний; він сидів на вороному коні - велетні і твердою рукою тримав та підносив прапор серед битви, куль та ядер, полум'я й диму... Це була Маруся, маленька Жанна д'Арк цього краю"... „Війна ця була, справді, всенародна й священна... О, який прекрасний час! Ніколи не забудуть його нащадки, ніколи не перестануть співати про нього пісень. Слава про нього збережеться у віках. Щасливі ті народи, великі чи малі, що мають право співати свою gloria victis. А нарід України завоював це право..." „Та Боже милосердний, чим усе це закінчилося? Поразкою і сумом... Сили були нерівні. Вороги були сильніші, а, головне, численніші"...

Отаких місць із тексту французького варіянту повісти „Маруся" можна б навести ще більше. Але всякому ясно, що й цього досить, щоб зрозуміти, чому наша письменниця відмовилася підписатися разом із Етцелем під цим текстом: вона жила в царській Росії і побоялась переслідувань. А під чим же вона підписалась? У її російському оповіданні (що нібито був перекладом з українського оригіналу, який не зберігся) немає нічогісінько протимосковського.

Про стан України описаного в обох варіянтах часу в її варіянті сказано так: „Гарна була Україна, і татари та інші вороги зазіхали на неї та роздирали її, змагаючися між собою в обмані, ненажерливості та зрадництві" („Твори в сімох томах". т. 3, Київ, 1965, стор. 347). „За Богдана Хмельницького Україна ніби перепочила була, але після його смерти український нарід поділився на партії: хто був за великоросів, хто за поляків, хто за дружбу з татарами". Як бачимо, тих, що були за самостійну Україну, тут немає. Січовикові перешкоджають не московські, а польські загони. А про той епізод, де в Етцеля фіґурує москаль Іван, сказано, що то була „ватага чужоземних вояків, яка вдерлася в хату і кинулася нишпорити по всіх кутках". — „Зрадники! Ворохобники!" — кричав начальник цих „чужоземних вояків". Усі ці „чужоземці" шукають „польських шпигунів". Відповідно до „московського пана" з французького варіянту тут виступає московський боярин, але він лагідний, добрий, ставиться ласкаво до Марусі.

У моє завдання не входило давати у цій статті літературно - критичну оцінку обох цих варіянтів. Моїм завданням було показати тотожність цензурних перешкод для національної української тематики в царській Росії половини XIX в., коли українська мова й література були під заборонами, і в сучасній нібито „суверенній державі українського народу", як там офіційно висловлюються, — в т. зв. „УРСР". Той варіянт цієї повісти, що його не можна було видати тоді, за царів, „не надається для друку" й тепер, за комунізму, в „українській державі". Чи не парадокс?

Але він, той французький варіянт, тепер таки вийшов в українському перекладі, і я всі оті цитати наводив з цього перекладу, тільки дещо стилістично повиправляв у них. А де ж його видано? Його видано в найменшому українському П'ємонті, що донедавна ще залишався поза засягом імперіялістичної Москви, — на Пряшівщині. Але це було ще до його ліквідації — до недавньої окупації Чехо - Словаччини — в 1965 році.

Проте, цей переклад зроблено, мабуть, у Києві, як про це свідчить характер передмови й наявність численних русицизмів у мові. Те й те належить перу І. Сидоренка.

(Кінець)

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

ДОПОВІДЬ В. ГРИШКА Й „ДОПИТУВАЧ"

У „Свободі" вже появилося два дописи про доповідь п. В. Гришка, яку він виголосив в Ню Йорку 29 листопада м. р. Автором першого є п. В. Чапленко, а другого сам доповідач, який переповідає свою доповідь з метою дещо „вияснити" п. В. Чапленкові, який, мовляв, його не зрозумів.

Як той, що був на доповіді й забирав слово в дискусії, а в дописах згаданих авторів удостоївся анонімового відзначення, мушу ствердити, що обидва вони допустилися деяких неточностей. Саме на це я й хочу звернути увагу.

Так, п. В. Чапленко в одному місці свого допису пише, що „проти такої капітуляції (маючи на думці доповідь п. В. Гришка) протестували тільки члени СВУ". До тих, що „протестували", п. В. Чапленко зараховує й мене, як члена СВУ. Мушу спростувати таке твердження, бо мій виступ у дискусії був не протестом, а критикою ідейно - політичних позицій доповідача.

Обидва автори приділили досить місця запитанню, яке я поставив п. В. Гришкові під час доповіді: на яких державницьких позиціях він стоїть?

Моїм бажанням було, щоб п. Гришко сказав про ці свої „позиції" тим, які були на доповіді, а він замість відповісти на моє питання виголосив довжелезну промову, в якій заявив, що про свої державницькі погляди він писав у своїх статтях, дописах і брошурах.

Тоді, під час мого виступу в дискусії, я знову повторив своє питання і сам на нього відповів. Я сказав, що я є самостійник, а пан Гришко, самостійником не є. Це я знаю з писань, до яких він мене відсилав.

На мою заяву п. В. Гришко не зареагував, натомість у своєму заключному слові, відповідаючи на дитирамби в його сторону збоку ред. Р. Ільницького, що, мовляв, усі знають, на яких „державницьких позиціях" стоїть доповідач, а тому не етично про це його питати, В. Гришко дослівно заявив, що він „на жадних державницьких позиціях не стоїть".

Однак, тепер, переглянувши допис п. В. Гришка в „Свободі" під назвою „Як можна розуміти..." я заувважив, що „версія" мого запитання в інтерпретації п. В. Гришка набула цілковито іншого змісту, що й дало йому можливість ухилитися від суті справи. Про мою особу він пише, як про якогось аноніма, замикаючи в лапки: „дискутант", „допитувач", а зміст мого запитання подає так, ніби я сказав: „яка, мовляв, моя державницько - самостійницька позиція".

Тут п. В. Гришко самовільно дочепив слово „самостійницька" через риску з чого вийшло, що я сам визначив його державницьке обличчя. А тому яка ж може бути відповідь на моє питання?

В обох дописах можна знайти більше неточностей, а в п. В. Гришка й таких тверджень, які зовсім інакше звучали під час доповіді, як, наприклад, „Заява 35-ох", яку він у „Свободі" обставив цілою загородою позитивних арґументів, а в доповіді сказав, що вона є мінімальною супроти тих вимог, що їх він прочитав в документах з України, і що коли б він знав, що Москва окупує Чехо - Словаччину, то та „заява" не появилася б.

Валентин Коваль

Ню Йорк

„І неразумна, і няпрыгожа"

Під таким наголовком поміщено замітку в канадійсько-американському часописі білоруської еміґрації „Беларусь" ч. 140 із грудня ц. р. з протестом проти того, що на підставі повідомлення Української Інформаційної Служби „Смолоскип" деякі українські видання назвали чемпіонів - білорусів на Світовій Олімпіяді в Мехіко — українцями. Зокрема помилково зараховано до українців носіїв золотих медалей О. Мядзьведзя з Мєнську та Лярису Петрик із Вітебську в Білорусі. Газета „Беларус" виступає також проти того, що „деякі шовіністичні українські кола" за кордоном на географічних мапах поширюють кордони України за рахунок білоруської землі „під сам Мєнськ та Барановічі, залишаючи по стороні України навіть такі білоруські обласні центри, як Гомель і Берасьце", а один із українських науковців з титулом професора залічив до українців навіть славного білоруського першодрукаря Франціішку Скарину. „Беларусь" пише: „Які підстави мають після всього цього українці змагатися з російським імперіялізмом, коли по відношенню до інших народів вони не кращі?".

СВОБОДА ЦІНИ НЕ МАЄ

Ярослав Гайвас

(32)

Ці безглузді арешти викликали незапокоєння серед польського громадянства, а серед українського ще більше поглибили фермент. Батьки заарештованих почали штурмувати суди і прокураторські уряди. Частенько були це відомі особи, що займали високі пости в громадському житті, навіть працювали в судівництві.

Всі новоарештовані, перейшовши браму тюрми, відразу діставали інформацію й доручення, що робити. І коли їх другого чи третього дня брали на вступний допит, слідчі судді зустрічали „стіни мовчанки". Через те на мертвому пункті стали всі судові доходження. Кинено дуже поважну перешкоду також доходженням поліції, а до того широкою рікою плили у світ відомості про тортури, про намагання поліції силою ломити в'язнів, про затяжну боротьбу за сірими мурами тюрми.

В міжчасі камери наповнювалися політичними в'язнями: за студентами почали приходити кооператори, працівники наших народних установ, активніші громадяни. Одного дня побачив я через вікно високу постать А. Мілянича, що з клунком під пахвою в групі інших в'язнів чимчикував до камери. Витворювалася дуже напружена ситуація.

Не диво, що по місті почали ширитися поголоски про підготовлюване українське повстання, про викриття складів зброї, переловлення кур'єрів з докладними плянами виступу. На тлі всього цього зростав тиск на поліцію, органи прокуратури, суди, щоб поспішали розвантажити набиті тюрми. А тут на перешкоді акція: арештовані мовчать, ніяких вияснень не дають, та ще й протестують проти знущань над друзями.

Тоді судді й прокуратори почали викликати поодиноких громадян, а в першу чергу батьків арештованих і переконувати їх: ми вам дамо побачення з в'язнем, а ви переконайте його, щоб не підтримував акції, бо це тільки протягає слідство й унеможливлює випустити невинних. В'язнів викликали на зустрічі з близькими і там засипали їх арґументами, щоб припинили акцію. Серед свіжоарештованих було багато новаків, які не знали тюремного життя, поліційних трюків, і дехто з них почав писати до Проводу В'язнів, щоб припинив акцію або принаймні звільнив їх від участи в ній. Вони не знали, що полякам не йдеться про звільнення невинних, а йдеться в першу чергу про те, щоб нас зломити, заспокоїти публічну опінію, а тоді далі втертими шляхами добиватися свого. Зрештою вони й так не перивали конвеєра, але брали на нього тільки тих, що виглядали слабшими.

Провід В'язнів розіслав по камерах запит: чи вести акцію як дотепер, чи злагіднити, змодифікувати, чи взагалі припинити? Переважаюча більшість відповідей була: боротьба аж до перемоги!

Одначе, поляки не здавали позицій. По камерах почали ходити старшини тюремної адміністрації, питати в'язнів про їх потреби, виявляючи при тому величезну до них увагу. Але відповідь була одна: перестаньте катувати наших друзів, дайте їм людські умовини. Рівночасно з адміністрацією прокуратури й судді викликали масово в'язнів, показували їм готові папери про звільнення їх з тюрми аби тільки склали зізнання й підписали їх. Але відповідь була завжди одна: припиніть тортури і Провід В'язнів напевно акцію відкличе. Викликали й Василя Сидора, бо його функція провідника групи політичних в'язнів-націоналістів була відома адміністрації. І знов те саме: акцію відкличемо, але хай поліція припинить тортури і прокуратура дасть запевнення, що вони не будуть поновлені.

Одного дня закликав і мене суддя Казімєж Валіґурський, спокійний, один з найбільш рафінованих слідчих суддів. За заслуги піднесено його до степеня „апеляційного судді для справ винняткової ваги". Кілька років тому провадив він слідство проти мене в іншій справі, яка закінчилася щасливим вислідом: тільки двома роками тюрми.

Валіґурський привітав мене любенько й висловив радість з того „спотканя". Я йому мусів відрубати, що моя радість з того „спотканя" не дуже велика і я волів би, щоб його взагалі не було. Перед Валіґурським тільки одна сіра папка, на якій напис „сьціслє поуфне", а нижче: „справа Ярослава Гайваса". Валіґурський розкрив папку і всередині я побачив лист з Міністерства Військових Справ у Варшаві. Валіґурський узяв його в руки, щоб переглянути, і тоді я побачив під сподом рівненько вигладжені списки, що їх під час арешту забрала в мене поліція в двох рольках. Дотепер ніхто, крім аґента, що переводив ревізію, ні словечком не запитував мене про них. Переглянувши листа з Міністерства, Валіґурський поклав його назад у папку і почав розмову.

Почав від здоров'я, самопочуття. — Почуваюся знаменито, — сказав я, — а здоров'я дуже добре! — Бо що іншого скажеш судді? Нарікати? Проситися? Він тільки того й чекає, але не дочекає. Тоді: „Як там у вас удома?" — Не знаю. А сам думаю: невже ж він шукатиме, чи і який є у мене зв'язок зі світом? — „Чи не маєте якихсь потреб, побажань?" — Не маю ніяких, тільки чому мене тримають так довго без слідства і суду? — „Чи не маєте чогось додати до справи?" — Певно, що не маю, бо й так ще не було слідства слідчого судді, і ось я так довго сиджу „за бездурно" (це був вислів, залюбки уживаний в'язнями, однаково в українській як і в польській мовах).

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

ОСТАННЯ ДОРОГА Д-Р СОФІЇ ПАРФАНОВИЧ

Ця відома лікарка, письменниця й діяльна громадянка, д-р С. Парфанович, перенеслась в інший світ, вночі з 26 на 27 грудня, в Дітройті, прийнявши Найсвятіші Тайни з рук о. Ігумена І. Лотоцького, вкриваючи глибокою жалобою українське громадянство. Визначено панахиди на 28 і 29 грудня, а похорон на день 30 грудня 1968 р.

Панахиду за православним віровизнанням, якої бажала собі Покійниця з уваги на своїх читачів і приятелів православної віри, відправив 28 грудня о. протоср. О. Биковець зі св. Андріївської церкви і з тої ж церкви мішаний хор окрасив її своїм співом. Промова о. Биковця відзначалась глибокою аналізою християнських прикмет Покійниці на основі доброзичливого відношення до людей і звірят, що виявлялось її діяльністю, і про що виразно свідчать написані нею книги.

Католицьку панахиду ввечері в неділю відправив о. Г. Жидан, ЧСВВ, в асисті принагідного гурту співаків. Вдруге заповнилась каплиця похоронного заведення Бугая громадянами, до краю зворушеними передчасною смертю талановитої письменниці. Чергового дня ранком внесено домовину до церкви Непор. Зачаття, де о. Г. Жидан відправив співану Службу Божу, а о. І. Прокопович панахиду в приявності 150 осіб. Винос домовини і її внесення відбулось з участю представників організацій, що в них була діяльна Покійниця (Т-во У. Лікарів, ОУА Самопоміч, Клюб Емеритів і Культ.-Громадський Клюб).

На цвинтарі Монт Олівет, тимчасово зложено домовину в каплиці, і там відправив о. Жидан останню панахиду. Прощальну промову виголосив д-р В. Прокопович, представник дітр. Відділу Т-ва У. Лікарів. Він був теж речником інших організацій в Дітройті „Коли б вона могла подивитись на той численний збір людей в цей момент, то в супереч своїм наріканням вона переконалась б, скільки вірних приятелів вона мала", — сказав промовець. І вони далі її люблять і поважають за її працю, за опіку, за її твори. Висунена на вищу позицію, вона вважала себе опущеною. В дійсності так не було. Треба ж бо здалека оцінювати людей. Зблизька бачать зморщки, здалеку — духа людини. Ми подивляємо, який великий дух містився в малому, слабкому тілі. Ставши перед Всевишнім, вона може сказати: за отриманих 10 талантів, я віддала Тобі, Боже, ще других десять. Це була велика жінка і поставила собі тривкий пам'ятник".

На поминках зібралось 90 осіб на чолі з родиною, між якою були приявні на похоронах: сестра Юлія з чоловіком д-р К. Цєплим і син інж. Олег з дружиною; брат д-р Теодор Парфанович з дружиною і сином з Боффало, Анна, вдова по пок. братові, лікареві Константинові, інж. Роман, син Пилипа Волчука від першої дружини (Покійниця називалась Волчук, але вживала дівочого прізвища), і Ларіса Падучак, її вихованиця. Не було тільки другої сестри, Ольги Булявдової, що живе в Польщі. Приявних на поминках привітав д-р В. Прокопович і проголосив, що д-р Софія Парфанович запрошує всіх бути гостями її останнього прийняття. Перед тим відчитав промовців, яких було 6, і дав перше слово п. Лідії Бурачинській, ред. „Нашого Життя" з Філядельфії.

Лідія Бурачинська піднесла 3 важніші риси характеру Софії. Перша - це енергія, вітальність, що її виявляла вона ціле життя до останнього часу. Друга-це чутливість до свого батька, до мужа, до сина, до людей і до звірят. А третя-вірність СУА, до якої приєдналась зараз після приїзду до Америки і була перша прийнята, з новоприбулих у Дітройті і до кінця була діяльною Союзянкою.

Пані О. Ковальська від Православної Громади заявила, що вони всі були її приятелями, знали і подивляли її. Але вона не вкладалась в норми рядової жінки і з того дехто робив несправедливі висновки. Вона домінувала серед усіх своїм талантом, маючи ще дослід в громадській праці, принесений з Рідних Земель.

Після споживття обіду, що його поблагословив о. сов. І. Прокопович, провідник поминок покликав ще дальших бесідників.

Пані Я. Сена від СУА підкреслила 3 ролі Покійниці: лікарки в Краю, де вона виховувала лік. помічників, писала статті і книжку „Гігієна Жінки", закордоном опікувалась примусовими робітниками. В Дітройті осягнувши всі права лікаря, вела безплатно харитативну службу. Як громадська діячка боролась уже на Рідних Землях за рівноправність жінки, вела велику протиалькогольну акцію, працювала в Союзі Українок і в Пласті, а на еміграції — включилась до праці в жіночих організаціях, вступила в СУА і там була активною, за що іменована почесною головою 56-го Відділу. Як письменниця, написала багато і далі була б творила, повна нових ідей. Вона буде вічно жити і після нас.

Пані Л. Маринюк згадала її творчість, зв'язану з Дібровою, якої вона була ентузіястичною звеличницею. Вона дала дві прекрасні книги, яких немає ні один парк чи оселя. Вони сповнені людьми, флорою Діброви і фавною. Дирекція мала плян збудувати розривковий дім і в ньому присвятити одну кімнату, як Меморіяльну Софії Парфанович. Чи зможе цей плян виконати — майбутність покаже.

О. Наконечний пом'янув роками вірну працю в ОУА „Самопоміч". Обнявши культурно-освітну референтуру, як член управи, вона потрапила її оживити. Підшукувала доповідачів, а то й сама приготовляла доповіді. Згодом, як лікарка, наглядала над мед. Пораднею, а коли мед. сестра відійшла, то сама дижурила літами. Коли важко було зорганізувати Клюб Емеритів, вона взялась за це. Під її проводом Клюб розростався і існує далі. Працювала до останків своїх сил, і це було геройством.

Від Культ. - Громадського Клюбу, в якому Покійниця була членом управи, говорив В. Несторович. Згадавши 1952 р., коли був оснований Літ. - Мист. Клюб, попередник К.-Гр. Клюбу, вказав, скільки труду і свого таланту вклала вона в обі ці установи, яких завданям — плекати культурне життя в Дітройті. Він нагадав, що в 1956 р. С. П-вич отримала свою першу нагороду від Л.-М. Клюбу від жюрі за оповідання „Сміх". І згодом вона діставала нагород більше за свою творчість. Маючи нагоду від 1962 р. бувати частіше в неї, він подивляв її ідеї і замисли, її динамічний розгін при щораз слабших силах.

Інж. Олег Цєплий подякував всім приявним, але вони не зразу розійшлись, коментуючи між собою смерть людини, що це так недавно виявляла таку живучість і плянувала видання нових книжок, які мала на творчому столі.

В. Н-вич.

БРАЗИЛІЯ ЗНОВУ В ГОДИНІ „О"

(Закінчення зі стор. 2-ій)

стріляє Богу духа винних студентів та арештує Богу духа винних священиків.

Можна жалувати, що бразилійські старшини „твердої орієнтації" пішли на ту провокацію і перервали процес повороту на демократичні рейки. Але вони відповідять вам, що той процес був безвиглядний і що санація бразилійської демократії вимагає авторитарного режиму впродовж яких 20-ох років.

До речі, ця дилема не нова, вона виринула перед Арґентиною після усунення інфільтрованого президента Фрондізі. Тоді виринуло дві концепції в армійських колах: „блакитні" домагалися негайного повороту до конституційного режиму, „червоні" — кількарічного авторитарного режиму, що уможливив би радикальну санацію. Навіть дійшло було до двох коротких збройних зударів. Перемогли „блакитні", очолені Онґанією, який виступив з кличем: „Воюємо за те, щоб ти, громадянине, міг голосувати". Але три роки пізніше Онґанія здійснив концепцію „червоних": очолив переворот і став на чолі переходового авторитарного режиму, що поставив собі три завдання: оздоровити економію, опісля соціяльні відносини і щойно тоді подумати про вибори та поворот до конституційного режиму.

Як пишуть кореспонденти щоденників Ріо де Жанейро, арґентинський приклад не залишився без впливу на бразилійських старшин „твердої" орієнтації. Немає в Арґентині Конґресу з проскрипціями та з перефабрикованою двопартійною системою, але немає також цензури преси, вбитих і ранених студентів, арештованих лівих священиків. Найвищий Суд діє незалежно, уневажнив деякі урядові акти — і уряд скорився перед його волею, ґарантуючи повну пошану громадянських вольностей, запевнених конституцією.

Балянс за перших два роки з половиною не найгірший. Єдина турбота, щоб пощастило й далі тримати ту лінію та щоб таки справді після господарської та суспільної стабілізації вернутися до нормального конституційного життя. Годі дивуватися, що арґентинський зразок манить бразилійських старшин „твердої лінії", і що вони хотіли б наслідувати його — починаючи знову від зера революційний процес, заініційований ще 1964 року.

В Арґентині друкуються книжки про С. Петлюру і про жидів в Україні

Буенос Айрес. — У перекладних на англійську мову незабаром вийдуть з рамени Українського Публіцистично - Наукового Інституту дві важливі наукові праці. Вже друкується книжка Соломона Гольдемана, кол. міністра праці в Уряді УНР, тепер живе в Єрусалимі, під наг. „Жидівська автономія в Україні в 1917-20 роках". Книжку перекладено на англійську з української мови. С. Гольдеман за Директорії був також заступником міністра жидівських справ в УНР. Незабаром має вийти і книжка Алена Дероша, французького публіциста і письменника жидівського походження, під наг. „Українська проблема і Симон Петлюра". Вона вийде англійською в перекладі з французького оригіналу. А. Дерош обороняє сл. п. Головного Отамана Симона Петлюру від безпідставних закидів та обвинувачень в антисемітизмі і погромах жидів в Україні. У книзі наведено деякі важливі офіційні документи з тих часів боротьби України проти зболшевиченої Росії та решток білогвардійських армій.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання — це сила

Товариство „Просвіта" в Арґентині не ввійшло до складу новообраної Управи УЦР

Буенос Айрес. — У грудні м. р. відбувся в Буенос Айресі Восьмий Конґрес українців у Арґентині, на якому було обрано нову Управу Української Центральної Репрезентації, УЦР, що є рівночасно членом СКВУ. Однак, до складу нової Управи УЦР не ввійшли делеґати і представники Товариства „Просвіта" з його філіями. Як сказано в комунікаті Т-ва „Просвіта", це товариство охоплює „біля 60% всієї організованої української спільноти в Арґентині". Правління Т-ва" в комунікаті зазначає, що „8-ий Конґрес відбувся без належної підготови, нашвидкоруч, з поминенням статуту і правопорядку... Передвиборча Комісія не допустила і не затвердила запропонованих „Просвітою" кандидатів до нової Управи УЦР в Арґентині, закидаючи їм „партійність", „нетолерантність", і не обґрунтувала своїх закидів". Тому Т-во „Просвіта" не брало участи в Конґресі і „не дало своєї апробати для новообраного керівництва УЦРепрезентації". Повний текст Комунікату опубліковано в тижневику „Українське Слово" в Буенос Айресі з 22 грудня 1968 р., що є пресовим органом Товариства „Просвіта" в тій країні.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

КОМУНІКАТ КОМІТЕТУ БОЙКІВЩИНИ

Для дослідження території, історії, традицій і культури Бойківщини засновано в Самборі 1927 р. музейне Товариство „Бойківщина", що в роках 1931 - 1939 видало одинадцять чисел журналу „Літопис Бойківщини". Друга світова війна не дозволила сповнити головний задум Т-ва, опрацювати монографію Бойківщини, землі і її населення, у всіх виявах їх питомої прастарої культури. Для здійснення тих і подібних задумів та зорганізування кол. жителів Бойківщини в однім об'єднанні, відбулося ряд зустрічей та З'їздів: в 1961 р. в Ню Йорку, 1967 р. в Гамілтоні, 1968 р. в Філядельфії, у висліді яких створено один Комітет для Зах. Бойківщини. Згодом одначе до співпраці голосилося чимало кол. жителів східньої Бойківщини з таких сторін як Скільщина, Калущина, Болехівщина, Долинщина, а навіть Дрогобиччина і Стрийщина, надсилаючи різнородні матеріяли до журналів та збірників.

В такій ситуації постала потреба охопити Комітетом цілу Бойківщину. По вступних переговорах на нарадах Координаційного Осередку Регіональних Комітетів Бойківщини в дні 3 грудня м.р. та Зборах Відділів в Торонті, Філядельфії, Едмонтоні і Чикаго, остаточно на пленарному Засіданні поширеного Комітету в дні 21 грудня м.р. у Філядельфії рішено охопити діяльністю Комітету цілу Бойківщину включно з Закарпатською Бойківщиною, перейменувати назву Комітету із Західньої Бойківщини на „Комітет Бойківщини" та запросити представників східніх районів до Комітету.

Для збереження традицій „Товариства Бойківщина" в Самборі, Комітет постановив, замість видаваного тоді Бюлетеню „Бойківщини", якого вийшло 4 числа, видавати як квартальник „Літопис Бойківщини" друком в об'ємі від 40—60, сторінок, за річною передплатою. Нач. редактором Літопису є проф. Олександер Бережницький: 402, Sweet Ave., Buffalo, N. Y., 14211, на адресу якого просимо спрямовувати усі матеріяли для поміщення з Літописі.

Для висилки журналу „Літопис Бойківщини" необхідні адреси всіх кол. жителів Бойківщини. Тому звертаємось із закликом, зокрема до тих, що походять із Східніх частин Бойківщини, щоб пересилали свої адреси до Секретаріяту Комітету на адресу: мґр. Мирон Утриско, 2222 Brandywine St., Philadelphia, Pa.

За Комітет Бойківщини
голова: о. Ст. Дашо
секретар: мґр М. Утриско

СТУДЕНТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В КАЛІФОРНІЇ

На фото: поліція ліквідує студентську демонстрацію на кемпусі Стейтового Коледжу Валлі в Нотрідж у Каліфорнії.

У Києві відкрили „Музей історичних коштовностей УССР"

Київ. — Після короткої підготови в одній із великих будов Києво - Печерської Лаври відкрито на початку цього року „Музей історичних коштовностей УССР". Музей має 9 заль і в них за шклом виставлено до 17 000 золотих і срібних експонатів — знахідок в українській землі, починаючи від до-християнської ери. Найперші пам'ятки датовані 4-м століттям до Христа, з так зв. Скитської ери в Україні. Багато пам'яток походять із грецьких міст - колоній на побережжі Чорного моря. Між експонатами є срібні колти, з зображенням чоловіків - слов'ян, зодягнених у вишиті сорочки, що стилем нагадують сучасні українські вишивки, як дечим і білоруські. В окремій залі — вироби слов'янських племен I сторіччя до нашої ери. Привертають увагу срібні пластини з Мартинівського скарбу на Черкащині. На них — постаті чоловіків, що виконують ритуальний танець. Характерна в цих фігурках перша ознака слов'янських племен — зображення чоловічих сорочок, що нагадують український та білоруський народний одяг. Надзвичайною красою, багатством і різноманітністю форм відзначаються дорогоцінні вироби часів Київської Русі — як витончені ажурні сережки, прикрашені зерню, золоті колти, де широко застосовувалась техніка перегородчастої емалі. Газета „Радянська Україна" з 4 січня 1968 р. сповіщала, що в окремій залі є церковно-релігійні пам'ятки з княжих часів і з часів козаччини, золоті й срібні обкладинки книг, хрести, ризи, чаші. На деяких виробах є прізвища українських майстрів: киянина Івана Равича, золотника з зах. частини України М. Нарбутовича, Федора Левицького та ін. У відділі княжих часів виставлено декілька мечів з золотими ручками, прикрашеними самоцвітами. Є там і „чернігівський скарб, випадково знайдений під час земляних робіт у старій частині міста в 1957 році. Це сплетений з найтоншого золотого дроту гнучкий пояс, кінці якого прикрашає голова змія, і срібний, визолочений келих. В центрі утворюваних складним візерунком восьмикутних зірок на келиху — вершники з списами, луками та стрілами, зображення вояків, зайців, оленів і фантастичних грифонів. Всередині, на дні чаші технікою карбування і прорисовки різцем виконано побутову сцену: чоловік, який грає на гуслях, і танцююча жінка. Біля ніг гусляра — собака, оддалік — різні тварини". Чималей відділ нумізматики: „монети Греції, Риму, незалежних міст Причорномор'я — Ольвії, Тіри, Херсонеса, Пантікапея, дірхеми, що ходили на Русі з VIII до середини X сторіччя, і перші срібні та золоті монети, що їх почали виготовляти при дворі Володимира Святославовича, — срібники і златники: срібні злитки — гривні — київські, новгородські, чернігівські, що були в обігу у XI-XIII сторіччі..." Київські історики та археологи проробили велику працю, підготувавши такий музей, але керувати „Музеєм історичних коштовностей УССР" доручено О. Д. Ганіной — директор музею; реставратор — О. Дребеньов, мистці - реставратори архіт. М. Онищенко і О. Шелтюков. Хоча Новгород, що був вільним містом, яке згодом підкорила Москва, не входив до складу української княжої держави Київської Русі — в Музеї є чимало експонатів з Новгороду. 17 000 експонатів українських документів — це лише маленька частина того, що знайдено дотепер в українській землі, адже тільки в одному кургані на Мелітопільщині було знайдено понад 4 000 скарбів. Дотепер такого музею в Києві не існувало. Відвідувати його можна групами по 15-20 осіб. „Радянська Україна" згадує, що „в різних музеях країни" є багато інших українських історичних коштовностей, себто в музеях СССР, найбільше ж у Москві та Ленінграді, очевидно, за „правом" завойовника.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС
Українського Народного Союзу

Закликаємо всіх членів брати участь у зборах своїх відділів та вплачувати своєчасно членські вкладки. При цьому пригадуємо, що: Члени повинні вплачувати свої вкладки вже спочатку місяця, як у випадку платности місячних вкладок, так і при вплатах квартальних, піврічних і річних. Ці вкладки, висота яких апробована забезпеченевими властями, є платні в дійсності вже першого дня даного місяця. Що більше, управленими до знижкових вкладок квартальних, піврічних і річних є тільки ті члени, які вплачують ці вкладки на час тобто наперед за три, шість чи дванадцять місяців. Коли ж вони спізнаються з вплатами вкладок, тоді ці члени не можуть користати із знижки і можуть спізнені вкладки вплачувати тільки на місячних ставках.

П'ЯТНИЦЯ, 17-го СІЧНЯ 1969 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 170 Відд. о год. 6-ій веч. в УНДомі. На річних зборах, які відбулися 12 січня 1969 року, перевибрано ту саму Управу, а саме: А. Зубрицький гол., Д. Дидик, секр. і Ст. Микитюк, касир. — Управа.

СУБОТА, 18-го СІЧНЯ 1969 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чор. Січ — 14 Відд. о год. 7-ій веч. в Січовім приміщенні, при 690 Sanford Ave. Проситься прибути і вирівняти вкладки або посилати до секретаря: М. П. Отрок, R.D. 2, Cranbury, N.J. 08512. В. Роговський, предс., Ф. Микулинець, кас.

БРИДЖПОРТ, Конн. Річні збори В-ва св. ап. Петра і Павла — 383 Відд. о год. 7 веч. в церковній залі Укр. Кат. Церкви, 494 Форд вул. На порядку: звіти Управи та вибір нової на 1969 р. Проситься чл. прибути. — Управа.

ЧЕСТЕР, Па. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 156 Відд. о год. 7:30 веч. Нова Управа Відділу на 1969 р.: І. Янчок, предс., І. Чабан, заступник, В. Новак, секр., М. Новак, заступ. Контр. Комісія: Д. Кучера і Вол. Волянський. Опікун хворих — К. Надіс, І. Кічула. — В. Новак, секр.

НЕДІЛЯ, 19-го СІЧНЯ 1969 р.

СКРЕНТОН, Па. Річні збори Т-ва Над Збруча — 280 Відд. о год. 3-ій по пол. в Укр. Центрі, 440 Wyoming Ave. Присутність чл. є обов'язкова. — Р. Рубльовський, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 206 Відд. о год. 1-ій по пол. в парафіяльній залі, 74 Гаррис Аве. На порядку: звіт Управи, вибір Управи на 1969 р., винагорода 50-літніх та інші справи. Проситься чл. прибути на збори. — Управа.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Збори Т-ва Подільська Січ — 8 Відд. о год. 1:30 по пол. в залі церкви св. Михаїла при Chestnut Управа залишилася та сама. Проситься членство прибути. — В. Козіцький, предс., П. Гарасимів, заст., В. Мандзій, секр.

ДІТРОЙТ, Міч. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 1-ій по пол. в УНДомі при вул. Мартін. Проситься чл. прибути. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні загальні збори В-ва св. Володимира — 105 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі — Найстави при Клярісса і Рован вул. з приписаним в статуті порядком нарад. — Управа.

БОФАЛО, Н. Й. Річні і місячні збори В-ва св. о. Миколая — 127 Відд. о год. 11:30 р. Побір вкладок від год. 11:30 до 1 по пол. На порядку: звіт уступаючої Управи і вибір нової на 1969 р. Чл. вкладки можна вплачувати кожної неділі у вище згаданому часі і місці. — І. Вула, гол., п-ні М. Гаравус, фін. секр., П. Гаравус, кас.

ВЕСТ ІСТОН, Па. Річні збори Т-ва Є. Коновальця — 438 Відд. о год. 2-ій по пол. Ст. Терлецький.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні і річні збори Т-ва І. Франка — 97 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Централі при 240 Hope Ave. Просимо прибути. На порядку дуже важні справи. Проситься вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. Річні збори Т-ва І. Франка — 271-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Нар. Клюбі. Проситься чл. прибути та вибрати Управу на 1969 р. — Управа.

ГУДСОН, Н. Й. Річні збори В-ва св. Арх. Михаїла — 476 Відд. зараз по Сл. Божій в укр. залі, Савт Секін Партішин Ст. На порядку: звіт урядників і Контр. Комісії, вибір нової Управи на 1969 рік і інші справи. Проситься чл. прибути. — П. Марик, секр.

АКРОН, Огайо. Річні збори Б-ва Сош. Св. Духа — 295 Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі, 1866 Бравн вул. Проситься чл. прибути на збори. Є важні справи. — Т. Кост, предс., С. Мотрович, кас., В. Пулк, секретар.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Б-ва св. Йосафата — 217 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі при 292 Гудсон Евні. На порядку: звіти — фінансовий і Контрольної Комісії, читання Б-кого Статуту, заприсяження нового Уряду. Проситься чл. прибути. — К. Шевчук, предс., Т. Кубарич, фін. секр., С. Мартинюк, кас., В. Колданський, рек. секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, Ч. 6117. Смолоскипи з кулями смоли.

Подивімся, Іто, що є в цій печері.
Бум бум, Тарзане! Бум бом бум!

Іто, тут чути смолою!
Бум, бум, Тарзане! Я теж чую її! Бум бом бом бум бум!

Кулі з смоли! Це власне те, чого нам треба — для світла смолоскипів!
Бум бум, Тарзане!

Смолоскипи з кулями із дьогтю — вони певне знайшли десь озеро дьогтю...
Бум, бум! Бом, бум, бом!